

החברותא

החברותא בטאן פנימי לחברים גליון מס 253 בס"ד ערש"ק פר' בחוקותי י"ח אייר (ליג בעומר) תשס"ה

פנינים יקרים

אם בחקותי תלכו (כ"ג, ג) פרש"י שתהיו עמלים בתורה, מי שעוסק תורה בחכמה ובפלפול אין הלמוד אצלו עמל כלל אדרבה לתענוג יחשב לו חידושי דאורייתא, ומה שלומד מי שאינו מבין הרבה רק בפשטות הדברים, אצלו הוא הלמוד לעמל כי אינו מתענג מהתורה...

אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם (כ"ג, ג) אם בחקותי תלכו ותנאי הוא הדבר שאת מצותי שבה שני מצות הצריכים בלימודה שלא ילמדו על מנת לקנמר ולא על מנת להתכבד, אז תשמרו ועשיתם אותם, מבטיח הכתוב שאם תבא עברה בידו יהיה ניצול ממנו כמאז"ל תורה מגנא ומצלא מיצר הרע. (ת"ד איה"ח)

ונתתי גשמיכם בעתם (כ"ג, ד) האדם צריך את הגשמיים בצורה המספקת להעלותם לקדושה וזהו ונתתי גשמיכם בעתם כלומר בצורה המספקת ואז ישיגו ממרתה.

והשיג לכם דיש את בציר (כ"ג, ה) לכם עבורכם דיש שיהיה כעפר נידוש לכל וכאמרם ז"ל אם אדם משיג עצמו כמדבר ג"כ לענין דישא לכל, וגם הדיש יהא את בציר לשון מיעוט כדברי חז"ל בציר חדא... אחר שיהיה בו בחינת בציר זרע ר"ל אור זרוע שבישראל ישיג אותו לתקנו ולהצמיחו ולעשות פרי למעלה. (נועם מגדים)

והשיג לכם דיש את בציר (כ"ג, ה) אם תרצה להשיג השם שדי-אותיות דיש את בציר המעט את עצמך בהכנעה יתירה כלשון חז"ל בציר ובצרי חדא מלשון מעוט.

וישבתם לבטח בארצכם - ונתתי שלום בארץ (כ"ג, ו) וצ"ב אם וישבתם לבטח בארצכם ממילא ונתתי שלום בארץ מה הכוונה בתוספת ברכה זו, אלא שהברכה האחת שישבתם לבטח בארצכם ולא יחוש מהאויבים החיצוניים, כל זה אינו שוה רק ששלום ושלוח ישכון באהלנו איש באחיו.

ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו (כ"ג, ז) כאשר רבים מקיימים את התורה בצוותא ובמאורגן אז כוחו של כל יחיד גדול פי כמה מאשר אילו היה יחיד, הרי כאשר היות אחד מחמשה מסוגל לרדוף עשרים, וכאשר הוא אחד ממאה מסוגל כבר לרדוף מאה, מכאן שכח הרכים מגבירים את כוחו של הפרט. (אבני אול)

ואולך אתכם קוממיות (כ"ג, יג) פרש"י בקומה זקופה, בהמה מהלכת וראשה מושפל לארץ. אם אדם נוהג מנהג בהמה הרי ראשו משפל אל הארציות, ואם אינו נוהג מנהג בהמה הרי הוא מתהלך בקומה זקופה מופנה לשמים, לפי"ז אומר הכתוב אם בחקתי תלכו - ממילא תהא לכם קומה זקופה. (המגיד ממזריטש)

ונסתם ואין רודף (כ"ג, יז) כשהקב"ה רוצה להטיב לאדם ורוצה שיתפלל האדם על הדבר, אז מזמין לפניו צער או פחד מעין דבר זה וכו'.

והתודו את עונם וגו' - אף אני אלך עמם בקרי (כ"ג, מ"א) נשאל השאלה אם התוודו למה יענשו שוב? אלא שלפעמים צורת הוידוי גורם חטא נוסף כי רואים איך שמתוודה לצאת ידי חובה ולכו כל עמו. זהו שאומרים על חטא שחטאנו לפניך בידוי פה שהתודה רק בפיו הרי זה חטא בפני עצמו. (מעינה של תורה)

ואף גם זאת... ולא געלתים לכלותם וכו' (כ"ג, מ"ד) תכלית בריאת העולמים היה בשביל שישאל יתנו כח בפמליא של מעלה ובחינה זו מקרי כלה לשון השתוקקות שהוא כביכול משתוקק למעשנו הטוב לתת עוז לאלקים, וזה הוא באמת רק בחינת רצון דהלא הכל מאתו יתברך ויתעלה שמו ורק רצונו הקדוש בתחילת הבריאה היה שמעשינו להתעוררות וכו'.

ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו (ירמיהו י"ג, ד) הפסרת בחקתי דבר זה כשלעצמו הינו ברכה גדולה ביותר שעל ידי הבטחון הוא מתקרב להשי"ת, ואפילו לא השיג את בקשתו הרי מ"מ השיג את עצם הבטחון. (הנאמן ר' יוסף יואל הורביץ)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ע ז"ע"א פרשת וארא תשל"א - האשכנזי, יאסר ע"י הר"ג א.

253 ב

התחזרות הדין עם הרחמים (המשך)

והכל בזכות ההכנעה (ע"כ העתקה מהחלק הראשון של השיחה).

וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם (שמות ו) טומאת מצרים זוהי טומאה יותר חזקה מטומאת ארץ כנען ולכן אם האדם בעבודה העצמית שלו עובר מטומאת מצרים לטומאת כנען יש בזה התקדמות בעבודתו, אך הוא צריך לזכור היטב שהוא בעצם בטומאת מצרים אלא שהקב"ה ברוב רחמיו העביר אותו מטומאת מצרים לטומאת ארץ כנען כשלב ביניים עד להוצאתו מכל השפעת הטומאה ולהכניסו לקדושה. וזה וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל המכירים שהם מושפעים מטומאת מצרים אשר מצרים מעבידים אותם. ואז השי"ת ברוב רחמיו העביר אותם מטומאת מצרים לתת להם את ארץ כנען שהיא טומאה יותר קלה מטומאת מצרים.

התפקיד של בני האדם כאשר הם נמצאים בטומאת ארץ כנען לא לראות את עצמם כאלו כבר יותר טוב, בכח זה שנמצאים בטומאת ארץ כנען ולא בטומאת מצרים. מפני שעליהם לראות את עצמם בסכנה הגדולה בעצם העובדה שהם בטומאה אף שהם בטומאה יותר קלה וזה את ארץ מגוריהם אשר גרו בה שהיא ההבחנה שהם בפחד מהסכנה - מגוריהם מלשון פחד אשר גרו בה מפחדים בה.

הסכנה הגדולה אשר מצרים מעבידים אותם מפני שעדיין נמצאים תחת השפעת המצרים

}(אמר המעתיק: כדי שירוך הקורא בהמשך השיחה הנני מעתיק קטעים הקשורים ללשון הכתוב בתחילת פרשת וארא.)

וידבר אלקים - הקב"ה התגלה למשה במידת הדין, ויאמר אליו אני ה' במדת הרחמים, איך ההתגלות? בזה שתדע כי אפילו אם הולכים בדין אני ה' - מדת הרחמים, זאת אומרת הקב"ה מגלה שמתוך אותו בחינה של דין - אלקים - שם אני ה' - מדת הרחמים, הקב"ה פונה לאדם כמו שפנה למשה רבנו ומבקש ממנו שתמיד יכיר את בחינתו ויהיה נכנע בכל מהלך המחשבה, ואז יגלה האדם את מדת הרחמים הנמצא בתוך מה שמוגדר לכאורה מדת הדין.

רבי עקיבא הכיר היטב את החבור בין דין לרחמים ולכך הגיע לדרגה שיצאה נשמתו באחד, כי הבין שגם דין הוא בעצם רחמים וזה כלל לכל אלו שרוצים לעבוד את הבוית"ש, הוא יתב"ש מתגלה אליהם ומשרה שכינתו עליהם כמו שכתוב בהמשך הפרשה וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא-ל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם וכפרש"י, אלא שלא קיימתי שיהיה בזה מדת הרחמים עד שיהיה לאדם הכנעת יתר, עד שיגיעו לגם הקמותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען ואת ארץ מגוריהם אשר גרו בה. נמצא שיש התגלות שכינה הן מצד האבות והן מצד ארץ ישראל והן מצד הקמת הברית איתם

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

253

כאשר האדם מכיר בעובדא שנמצא בסכנה הגדולה ושם לב איך שהמחשבות משתנות ומתחלפות בין הרגשת צדיק להרגשת כופר בעיקר - אפיקורס. מפני שמתרוצץ בין טומאת מצרים לטומאת ארץ כנען, ועיי"ז שרואה שאינו מסוגל כלל להאחו במציאות האמיתי של אנכי תולעת ולא איש. אין לו אלא לזעוק לשמים וה' ישמע צעקתו כמו שכתוב וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר הפחד ממציאותם מצרים מעבידים אותם. ועל זה אומר הקב"ה ואזכור את בריתי ומה הוא הברית? שנזכור אני ה', דהיינו שגם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך (תהלים קל"ט). הכוונה גם שם ידך תנחני הוא גם בטומאת מצרים ידך תנחני ותאחזני ימינך בתנאי שתראה את עצמך בטומאת מצרים ולא להסתפק לראות את עצמו בטומאת ארץ כנען שהיא טומאה יותר חלשה.

וגם אני שמעתי, מה שייך אצל הרבש"ע שמיעה? שמועתו של הרבש"ע היא שמיעתו של האדם ששמע בחינת וידבר אלקים אל משה במדת הדין, בראשית ברא אלקים שזה מדת הדין ואו הארץ היתה תהו ובהו והקב"ה היה בבחינת מלאך שהראה לצדיק האמת [ולמי שרועה לעבוד את ה' מבלי להתעייף] עד שנהיה בבחינת תהו ובהו מסרקות של ברזל או מגיע הצדיק והעובד ה' לשמוע את וידבר אלקים אל משה במדת הדין בראשית ברא אלקים מדת הדין.

בזה שהצדיק האמת מגיע לבחינת תהו ובהו מסרקות של ברזל רואה את עצמו בבחינת טומאת מצרים אשר אין לו מעצמו כלום, ואו כל מציאותו נעשה מציאות של קדושה כאלו הקב"ה מדבר אל עצמו, כי בחינת

שהיא הטומאה החזקה ביותר למרות שבפועל נמצאים בארץ כנען המוגדרת כטומאה יותר קטנה. ומחמת הסכנה צריך האדם לראות את עצמו כאדם הגרוע ביותר עלי אדמות.

אין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו, הקב"ה אינו מבקש מאתנו שנתהפך מהקצה אל הקצה ושנקח את עצמנו בידים בצורה הקשה ביותר כדי להתהפך תיכף ומיד מהטומאה הקשה ביותר שהיא טומאת מצרים ולהיות קדושים וטהורים. הקב"ה נתן לנו דוגמא מעצי הפרי שאינם גדלים בבת אחת לוקח זמן מהרגע שמתחילים לנבוט עד שיהיו ראויים ומטופחים לאכילה, אותה הבחינה היא גם על האדם עץ השדה. ע"כ כחלק מההתקדמות עובר האדם מבחינת טומאת מצרים לטומאת ארץ כנען שהיא מטומאה יותר חזקה לטומאה יותר חלשה.

כאשר האדם עובר מטומאת מצרים לטומאת ארץ כנען אינו יכול להבחין באנכי תולעת ולא איש. הטומאה אינה מאפשרת לו לראות את הסכנה האמיתית ואת השפלות הנכונה. האדם צריך לעבוד על עצמו שיהי בבחינת ארץ מגוריהם אשר גרו בה. ומה הוא הגרו בה? הפחד שלא להנתק ממציאות הרחמים של הסכנה הגדולה, כי המחשבות משתנות ומתחלפות בכל רגע. ואין יציבות מפני שהאדם אינו רוצה להכנע. תקון הנפש בהכנעה קשה ומר ממות, כשהאדם נתקל עם הצורך להכנע הוא מתחיל לבעור באש הכעס עד לנשימה האחרונה ומגיע להיות האפיקורס הכי גדול למרות שהוא כבר במעבר מטומאת מצרים לטומאת ארץ כנען.

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

253 ט

אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי שהוא הבטול של צדיק האמת שרואה את עצמו בבחינת מצרים והולך עם הרבש"ע בחוצפא כלפי שמיא כמו שהגנב הולך ברציחה וצועק רבש"ע אל תעזבני ה' אלקינו אל תרחק ממני שמא אשכח לרגע את הסכנה ונאמר לך בחנני אלקים ונסני וא"כ רבש"ע מדוע תביא אותי לכזו בחינה של לבי חלל בקרבי, פאר וואס זאל איד נישט דער הערין וחטאתי נגדי תמיד (למה לא נשכיל להבין את החטאתי נגדי תמיד).

כאשר רוצים לעשות שמנת צריכים לנענע את החלב ולשפוך אותו מקצה אל קצה כך הצדיק אמת מנענע את האין מתום בבשרי ואת החטאתי נגדי תמיד וכדו' עד שיוצא השמנת המתוקה שהיא מציאות הוי' בשלמות, הצדיק מרבה בתפלה שלא לשכוח את כל זה דהרי כי בפועל נאחו באילן של אני ה' כאשר בראיה החזונית רואה את מדת הדין ואת טומאת מצרים ברציחה הגדולה ביותר, איד ניתן להחזיק מעמד בערבוביא כל כך גדולה? מכאן שבאמת אין כל כח באדם אלא שלמות מציאות ה' כמש"כ ואזכור את בריתי.

משה מתבטל לגמרי בטול מוחלט כלפי מציאות ה'.

הכאב של הצדיק אמת בשעה שמגיע לבחינת תהו ובהו אי אפשר לתאר. הצדיק רואה את עצמו כאחד העומד בלב ים ומרגיש שהנה טובע וטובע, תחושתו: אין מתום בבשרי מפני זעמך ואין שלום בעצמותי מפני חטאתי, ומתוך רבוי המחשבות מכריח את הקדושה להתגלות. הצדיק אמת מרגיש את עצמו שהנה הוא טובע וטובע, במה הוא טובע? הוא טובע בעולם הקליפות ולכך הוא בפחד גדול כי הקליפה מביאה את האדם להיות גנב ולהיות רוצח. והאדם ממש חש איד שהוא בוער באש בכל הבחינות האפשריות, הער ברענט ווי אפייער אנקעגין דעם רבש"ע ואס האט העם גיבריינקט אין אזא מצב (הצדיק בוער באש נגד ה' אשר הביאו למצב כזה) אמנם מיד הוא תופס את עצמו ואומר ממך ומידך נתנו לך. בידך אפקיד רוחי. את המחשבה מכוון כלפי עצמו ושואל איד נכנסתי אני בעצמי בתוך מציאות כזאת של מסרקות של ברזל אלא שהכל רבש"ע אפילו התווה ובהו וזה יצאה נשמתו באחד שהוא הכרת השפלות המלאה ובטול המוחלט לרבש"ע. על זה אמר הקב"ה וגם

שהשמחה במעונם

הר"ר אהרן גרינצווייג ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות
הר"ר אהרן תופיק ומשפ' לאירוס' הבן
הר"ר רחמים זבולון ומשפ' לאירוס' הנכד

י"ל ע"י

מערכת החברותא
רח' שני 3

02 - 5829688 ☎

02 - 5325477 פקס

ת.ד. 5080

ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

